

*Håll Albert
vid Kistn-bäcken.*

Sägner kring Kistn-bäcken

Utför slutningen av norra Lövberg rinner en bäck, Kistn-bäcken kallad ("bättjen Kistn" = Kistis bäck). Den korsar både den nyanlagda skogsvägen och den gamla vandringsstigen, som går från Siljansnäs över Borberg – Rossberg med fortsättning ända in i Norge. Just där är en mycket vacker plats, med vid utsikt mellan tallstammarna och en stilla ro. Men många skyggar för att gå dit, därför att "där ska ha hänt något", andra gör tvärt om, av samma skäl kanske. Och visst kan man, om man kommer dit en vemodig höstkväll och har fantasi, i bäckens flöde höra hulkande gråt, och visst kan man tycka sig se de bleka resterna av fladdrande brudhår svepa kring trädtopparna, när dimmorna dansar kring bäcken. HÅLL ALBERT JONSSON, som vet det mesta om gamla sägner och vandringsleder, särskilt kring Lövberg, har varit där, och han berättar:

"En ung Sollerö-kulla, som hette Kisti, hade fått plats hos en familj i Limån. Det var en bra familj hon tjänade hos, och hon var både vacker och duktig, så hon blev mycket omtyckt. När det blev midsommar, skulle hon få ledigt och fara hem, men hon visste, att den tiden var ingen hemma på Soll, utan de var i fäbodarna, i detta fall Borberg. Av sitt snälla husbondefolk hade hon fått ett par nya näverskor, som hon var mycket aktsam om, och ett par brödkakor, som hon lade i ett knyte och bar i handen.

Hon tog den gamla klövjestigen över Överåsen-Solleröåsen förbi Björnmyren mot Björka och därifrån stigen mot Lövbjergsbron över Mångån mot Borberg. Men innan hon kom till ån, gick stigen över en bäck. Där flyter vattnet lugnt, så det hade bildats en mängd dy, där stigen korsar bäcken. Hon stod där och tittade än på dyn i bäcken, än på sina nya skor, där hon just på morgonen skrapat sulkanten ännu en gång, så näverranden lyste så vit och fin. Hur skulle hon komma över utan att smutsa ner de fina skorna? — Men så föll ögonen på knytet med bröden. Om hon lade det i bäcken? — det skulle säkert flyta, och duken kring bröden skulle skydda dem—, och om hon steg riktigt lätt—? Men var inte brödet ett Gudslån, och var det inte en svår synd att trampa på Gudslånet —! — Hon tvekade inte länge, hon kastade brödknytet ut på dyn och steg ut så lätt hon kunde. Brödknytet sjönk någon tum men gled sen undan, och hon sjönk ned i dyn. Hon kämpade mot av alla krafter, men det var som om en osynlig hand från djupen drog henne allt djupare ner, och snart kvävdes hennes förtvivlade rop. Bara brödknytet låg där som en tyst påminnelse om att någon-ting förfärligt hade hänt—.

Brödknytet, som flöt på dyn, var också det enda man fann, när man gav sig ut att söka efter flickan. Men den som aldrig upphörde att söka, var hennes moder. Varje midsommarnatt gick hon till bäcken, där Kisti försvann, och ropade: — ”Kisti!” — ”Kisti mej!” — Kisti mej, ärer du mi!” —

— Hon påstås ha hört, hur Kisti gråtande hade svarat henne ur bäckens sorl, och hon hade aldrig upphört att hoppas. Så här kom svaret i hennes eget hjärta: — ”En gång, då markens gröda åter blir välsignad, då har Kisti sonat sin synd, och då släpper bäcken sitt grepp. Tron blir den stege, på vilken Kisti kan stiga upp ur bäckens famn och fortsätta stigen, som hennes mor trampat, så att hon en gång hittar hem till deras långtans sommargröna Borberg.”

— Så lyder sägnen om ”flickan som trampade på brödet” så som min farfar, Håll Jöns Jönsson, berättade den för mig, när jag var en liten pojke.”

Mellan tallstammarna vid Kistn-bäcken skymtar ”Svän-bäck” på andra sidan Björnmyren. Där bodde också en Kisti. Om henne berättar Ållanders Anna (Petterson):

”Kisti och hennes familj hade dröjt sig kvar i Svänbäck över julen — det hände ofta—. Föräldrarna ville fara till julottan, men de lämnade Kisti kvar i fäboden att se till gården och djuren. Hunden lämnade de också hemma i fäboden för att skydda henne. — När julottan just hade börjat, kom hunden in i kyrkan, drypande våt av svett och med raggen rest. Då förstod de, att något var på tok och for hem brådstupa. När de kikade in genom fönstren i fäbodstugan, fann de huset fullt av ”rådn” och allt rustat till bröllop. Bruden — deras Kisti — satt blek och stel med gullkrona på huvudet mitt på golvet. Men fadern fann sig, han grep yxan på huggkubben i vedboden och kastade den med all kraft över stugan. Då försvann allt trollföljet, och flickan var snart sig lik igen. Brudstassen var borta men brudkronan satt kvar på hennes huvud. Den blev sedan Sollerö kyrkas första brudkrona.”

Men det finns en Kistn-bäck i övre Lövberg också. Den fortsätter åt öster och söder under namnet Kull-ån. Om Kisti vid den bäcken berättar K.-E. Forslund i sin bok ”Med Dalälven . . .”:

— ”je rakende fin kulla, hon hade bara ett fel, hon ville springa ute om nätterna. För att vänja henne av med den oseden stängde Mon en gång ute henne, då försvann hon, man gick skallgång och hörde henne omsider ”snyfta å råma” här vid bäcken, men ingen kunde se henne. Då förstod man att Rådni hade fått hand om henne och att man måste låna hit en kyrkklocka och ringa för att de skulle släppa henne. Man gjorde så, och kullan kom fram; men då skulle ingen få säga något, förrän någon hade hunnit få tag i henne. Det glömde modern i sin stora glädje och ropade till: Nej siänä Kisti mej! — då gav kullan upp ett anskri och försvann ånyo, och sen har ingen sett henne, men länge efteråt hörde man, hur det snyftade där vid Kistnbäck.

När jag frågade Lars Håll om den bäcken, berättar han om en händelse, som ska ha ägt rum, där bäcken rinner genom deras sloge ”Ritje” (Riket). Där var det en liten flicka, som försvann. Man lånade dit en kyrkklocka, och medan den klämtade såg modern sin lilla flicka komma springande mot sig. I sin stora glädje gav hon till ett anskri: ”Nej sjå Kisti mej!” — Flickan försvann, och sedan har ingen sett henne mer.”

När jag var barn, sökte sig blickarna ofta över sjön mot Flenberget. Tänk, att en gång få kliva omkring där på de många topparna och se världen från så många utsiktspunkter! Nu har jag hunnit med en del av detta och upptäckt, att Flenberget med dess drabant Lövberg är ett riktigt trollberg, som bergtagit många av oss. Där tar vi en yxa eller en bärkorg i vår hand och låtsas gå för att utföra något nyttigt, men i själva verket är det för att uppsöka Skatten, Äventyret, Sagan. Och det går för oss som för gubben, som när han upptäckt skatten i Flenberget satte tröjan på en buske, innan han fortsatte, för att han skulle kunna hitta skatten igen. När han sedan återvände för att hämta den satt det tröjor på var buske. — När vi omsider finner Sagan och fäster den vid en bäck, märker vi snart, att det häftar en Saga vid varje stig och var rännil. Det är bäst vi vänder om, innan vi förrirar oss, för Rådni vinkar bakom busken, och Den Stora Skatten glimmar fortfarande förrädiskt och oupptäckt i hemliga skogssnår!

*Håll Albert Jönsson m. fl.
gm L. S.*

— där Kisti försvann.